

Nieuwsbrief VGVZ

Bestuur & stafbureau,
werkvelden & sectoren

Nummer 40 – maart 2018

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave	1
Nieuws van bestuur en stafbureau	2
Vereniging en bestuur	2
Wetgeving en beleid	3
Onderzoek en wetenschap	5
Personalia & Publiciteit	6
Werkveld Ziekenhuizen	8
Werkveld Verpleeg- en verzorgingshuizen	8
Werkveld Revalidatie	9
Werkveld Psychiatrie	10
Werkveld Verstandelijk Gehandicaptenzorg	12
Werkveld Eerste lijn	13
Protestantse sector	14
SING	15

Foto: Ger Thonen

Nieuws van bestuur en stafbureau

Vereniging en bestuur

Open Platform 12 en 19 maart

Op de Open Platforms in Zwolle en 's-Hertogenbosch kwamen beide keren zo'n 40 leden om mee te denken en te praten over de toekomst van het beroep en van de VGVZ.

- De Raad voor Volksgezondheid en Samenleving presenteerde de Zorgagenda voor de toekomst, opgesteld na consultatie van wel 17.000 deelnemers vanuit heel verschillende achtergronden. Zij onderscheiden drie hoofdthema's voor de zorg van de toekomst: vertrouwen, diversiteit en solidariteit. Op deze terreinen kunnen geestelijk verzorgers ook verschil maken. Zo blijkt de behoefte om gezien en gehoord te worden heel belangrijk. Daarnaast is verbinding kunnen maken essentieel bij het vaak verwoorde verlangen naar saamhorigheid. De [presentatie van de RVS](#) is na te lezen op de website.
- Bestuurslid Guido Schürmann gaf een toelichting op de contacten met de minister en het ministerie van VWS (zie verderop onder Wetgeving en beleid).
- Ten slotte werd uitgebreid van gedachten gewisseld over de richting van het nieuwe meerjarenbeleid van de VGVZ. In beide bijeenkomsten werd geconstateerd dat er de laatste jaren een positieve ontwikkeling merkbaar is: duidelijkheid na regiegroep, oprichting RING-GV en SING, meer openheid, meer gerichtheid naar buiten toe, meer aandacht voor onderzoek en meer zelfbewustzijn.
De SWOT-analyse werd aangescherpt, en de resultaten van de RVS en de discussie worden meegenomen in de (3) beleidsprioriteiten voor de komende periode.
Op de ALV op 25 juni zal het nieuwe meerjarenbeleid worden gepresenteerd.

ALV en symposium: 25 juni

Het jaarsymposium over de esthetische dimensie in het werk van geestelijk verzorgers krijgt steeds meer vorm. De hoofdlezing zal worden verzorgd door Hans Alma, met een reactie van Martin Walton als co-referent. In de workshops zullen diverse *best practices* van collega's met gebruik van verschillende kunstvormen langskomen – denk bijvoorbeeld aan muziek en rituelen, maar ook aan stiltecentra en wandelmeditatie. Ook zijn er workshops met ruimte voor discussie en reflectie. Net als vorig jaar is het programma zo ingericht dat er gelegenheid is voor het volgen van twee workshops.

Het belooft kortom een gevarieerd programma te worden, op een toepasselijke locatie namelijk Akoesticum in Ede.

Voortgang vacatures

In de vacature voor beleidsmedewerker op het stafbureau, ontstaan na het vertrek van Jorien

Schippers, is voorzien. De nieuwe medewerker, met een sterke achtergrond in zorgpolitiek en PR, zal half april beginnen. Tijdens de ALV zal zij zich presenteren.

De werving van leden voor het VGVZ-bestuur is nog gaande. Naar verwachting zal op de komende ALV een goede penningmeester kunnen worden voorgedragen. Daarnaast worden nog met enkele kandidaten gesprekken gevoerd.

Wie informatie wil over een functie als bestuurslid, of de commissie wil attenderen op mogelijk geschikte kandidaten, kan contact opnemen met de secretaris van de BAC, [Christien den Draak](#).

Wetgeving en beleid

Overleg met minister Hugo de Jonge (Volksgezondheid)

In februari is er overleg geweest tussen de VGVZ en minister Hugo de Jonge plus een aantal topambtenaren van het ministerie van VWS. Het gesprek was vooral oriënterend van aard, met name gericht op verkenning van de mogelijkheden voor geestelijke verzorging in de eerste lijn. Duidelijk werd wel dat vergoeding van geestelijke verzorging via de zorgverzekeringswet wat de minister betreft **geen** wenselijke weg is. Alternatieve routes, bijvoorbeeld via de huisarts en via verschillende pilots en *best practices* in het veld (onder meer in het kader van de Wmo), hebben met name zijn interesse.

Naar verwachting moet de minister in april antwoorden op Kamervragen over de beschikbaarheid van geestelijke verzorging. Voor die tijd zal de VGVZ aan de minister een plan overleggen met een traject voor de komende jaren. Het afgelopen jaren verrichte werk van de Taskforce en het Werkveld Eerste lijn biedt een uitermate belangrijke basis voor dit plan, waarmee ettelijke miljoenen zijn gemoeid. In de VGVZ-bestuursvergadering van april wordt het door Charlotte Molenaar geschreven projectplan besproken met de vertegenwoordigers van de vier Taskforce-werkgroepen (Praktijk en financiering, Onderzoek, Onderwijs en PR).

Van de kant van VWS zal nader onderzoek worden gedaan naar de mogelijkheden voor borging van geestelijke verzorging vanuit overeengekomen kwaliteitskaders en –normen, onder andere (maar niet alleen) bij palliatieve zorg.

Het gesprek is van alle kanten als positief ervaren. Duidelijk is wel dat de wegen naar betaalde geestelijke zorg in de eerste lijn niet eenduidig zijn, dat er verschillende mogelijkheden in kaart moeten worden gebracht en dat hierbij ook verschillende belanghebbenden zijn. Een blijvend goed contact met VWS in deze is essentieel.

Vervolgcontact met VWS

In vervolgcontact vanuit het bestuur met het ministerie is meer helderheid verkregen over de routes waarlangs geld uit het regeerakkoord vrij kan komen. Grofweg is er € 8 miljoen gereserveerd voor Palliatie en € 10 miljoen voor Levensbegeleiding. Dit geld komt langs drie wegen beschikbaar:

1. Door VWS zelf, door een inventariserend onderzoek naar de huidige praktijken van

geestelijke verzorging op het gebied van palliatie en levensbegeleiding. De VGVZ vaardigt iemand af naar de VWS-werkgroep die dit onderzoek begeleidt.

De VGVZ levert ook de informatie die door de Taskforce en het [Werkveld Eerste lijn](#) al in kaart is gebracht, zoals pilots en het [financieringsoverzicht](#).

2. Door projecten via ZonMw. De VGVZ kan aanvragen van derden ondersteunen.
3. Door projecten die rechtstreeks kunnen worden ingediend.

De tweede en derde route klinken nog niet erg concreet. Duidelijk is wel: er is geld, maar dat komt pas beschikbaar via gedegen uitgewerkte projectaanvragen. Daarbij zijn er vele gegadigden, dat is ook helder.

Richtlijnen zorg

- Najaar 2017 is het [Kwaliteitskader palliatieve zorg Nederland](#) officieel gelanceerd. In dit document worden uitgangspunten voor kwalitatief goede palliatieve zorg beschreven, vanuit de waarden, wensen en behoeften van de patiënt en diens naasten. IKNL en Palliactief namen hiertoe het initiatief. Ze wilden hiermee bijdragen aan een eenduidig, nationaal beleid voor kwalitatief goede palliatieve zorg. Maar de arbeid is nog niet geklaard. Het kwaliteitskader moet nu in de praktijk worden gebracht. Mede daarom organiseren IKNL en Palliactief op 26 april 2018 het [congres Kwaliteitskader palliatieve zorg Nederland - van papier naar praktijk](#).
- De bekende *Richtlijn spirituele zorg* is in de revisie. Op de concept-richtlijn is door de VGVZ een gedegen reactie gegeven, met veel dank aan de Commissie Wetenschap en collega's van de werkgroep Oncologische en Palliatieve zorg. Deze reactie is te vinden onder punt 5 van de [handige beleidsstukken](#) op de website. Naar verwachting zal de nieuwe richtlijn nog dit jaar beschikbaar komen.
- Collega Tim van Iersel is actief in de werkgroep herziening Zorgstandaard dementie. Hij meldt hierover:

Wat is nu goede dementiezorg?

In een lijvig document van ruim 100 pagina's is in 2013 gepoogd dat helder te beschrijven. Nu is dat document aan herziening toe. Geestelijke verzorging wordt daarbij niet vergeten.

Namens de VGVZ zit ik in de werkgroep die de Zorgstandaard gaat herzien. De werkgroep is een prachtig gemêleerd gezelschap met vertegenwoordigers van allerlei beroeps- en belangenverenigingen, zoals artsen, fysiotherapeuten, ActiZ en Alzheimer Nederland. Ik ervaar het als zeer nuttig en waardevol dat ik daar als geestelijk verzorger zitting in heb. Zingeving en ethiek bij dementie moeten voldoende aandacht krijgen. Dat zijn mijn aandachtspunten. Ik merk tot nu toe dat in elk geval zingeving ook op het netvlies van andere deelnemers staat. Gelukkig, want dat is zo belangrijk voor de persoon met dementie. En daar doe ik het voor!

Mocht je vragen of opmerkingen hierover hebben, mail of bel me gerust: Tim van Iersel, tvaniersel@wzh.nl, 06 42 70 44 50.

Onderzoek en wetenschap

Update Case Studies Project

Begin 2017 zijn ruim 50 geestelijk verzorgers in het project van start gegaan, in zes zogenoemde onderzoeksgemeenschappen (ziekenhuis, GGZ, ouderenzorg, justitie, defensie en gemengd). De deelnemers hebben zich in principe verplicht tot een deelname van vier jaar, de looptijd van het project. Het project is geïnitieerd door en staat onder leiding van prof. dr. Martin Walton (PThU) en dr. Sjaak Körver (TST). Aan het project zijn 10 onderzoekers van 4 verschillende universiteiten verbonden. Inmiddels zijn er ruim 25 *case studies* verzameld.

Er is een formele samenwerkingsovereenkomst gesloten tussen de PThU en de TST, zodat het project een degelijke infrastructuur heeft. Inmiddels zijn twee promovendi aan het project verbonden: Niels den Toom (PThU) die het leerproces en de professionalisering van de deelnemers volgt, en Myriam Braakhuis (TST) die vanuit nauwgezette analyse van de case studies en aanvullende observaties van het werk van deelnemende geestelijk verzorgers de kenmerken van *good practices* van geestelijke verzorging wil beschrijven en op basis daarvan enkele veelbelovende interventies/programma's. Sinds januari van dit jaar wordt het project ondersteund door dr. Renske Kruizinga, in december 2017 gepromoveerd op een onderzoek naar vernieuwende interventies in de geestelijke verzorging (*Out of the Blue*).

Er is nog ruimte voor enkele geestelijke verzorgers die de komende drie jaar willen deelnemen aan het Case Studies project. Naast de onderzoeksgemeenschappen ziekenhuis, ggz, ouderenzorg, justitie en defensie is er de groep 'gemengd'. Hierin participeren geestelijk verzorgers uit verschillende werkvelden (ziekenhuis, zorg voor mensen met een verstandelijke beperking, revalidatie, jeugdzorg, eerste lijn). Voor deze groep, die onder leiding staat van prof. dr. Martin Walton (PThU), zoeken wij nog enkele deelnemers. Voorwaarde is dat een deelnemer actief wil meewerken aan het onderzoek, bereid is op zijn/haar ervaring als geestelijk verzorger te reflecteren en op deze wijze bij te dragen aan de ontwikkeling van het beroep. Deelname vraagt ongeveer 100 uur per jaar en rond € 400 als bijdrage in de kosten. Het project is door de SKGV erkend. Deelname aan de volledige vier jaar van het project levert 30 punten op; een kortere periode naar rato. Nadere informatie en/of aanmelding verloopt via dr. Renske Kruizinga: r.kruizinga@uvt.nl.

Conferentie Commissie Wetenschap: 20 april

Vrijdag 20 april wordt de jaarlijkse [voorjaarsconferentie](#) gehouden met als titel: *Het Ambacht van de Geestelijke Verzorging*. De term 'ambacht' verwijst in het veld van de geestelijke verzorging naar de kunst van het vakbekwaam aandacht schenken aan mensen in hun kwetsbaarheid of spirituele ontwikkeling en hun vragen rond levenskunst en levenstaak. Tegelijk verwijst de term 'ambacht' anderzijds naar de kunde en kennisbasis die nodig zijn om het vak uit te oefenen en die de professionaliteit van het vak kenmerken. Wat is de *state of the art* van onderzoek naar

geestelijke verzorging in Nederland? Waar staan wij in de wetenschappelijke onderbouwing van het ambacht? Geestelijke verzorging als ambacht verbindt functionele doelen zoals uitkomsten met inhoudelijke perspectieven vanuit zingeving en zorg voor menswaardigheid.

In het ochtendprogramma nemen we kennis van recent onderzoek. In het middagprogramma presenteren we nieuwe projecten en ontwikkeltrajecten die bijdragen aan de onderbouwing van geestelijke verzorging. In een aantal 'laboratoria' zullen we deze bespreken en de vraag stellen welke kennis en kunde geestelijk verzorgers nodig hebben. Locatie: Windesheim, Zwolle. Tijd: 10.30 tot 16.30 uur.

Kennisbank website VGVZ

In de Kennisbank op de website is al veel informatie te vinden over [lopende](#) dan wel [afgeronde](#) onderzoeken op het gebied van geestelijke verzorging. Mis je onderzoek, of heb je suggesties, neem dan contact op met [Sjaak Körver](#).

Inmiddels is ook een begin gemaakt met het inrichten van het archief van artikelen die zijn verschenen in TGV. Van de [laatste vier nummers](#) van TGV wordt de inhoudsopgave getoond.

Personalia & Publiciteit

Promotie Chantal Sluijsmans

Op 9 maart is aan de Universiteit voor Humanistiek collega Chantal Sluijsmans gepromoveerd. De titel van haar dissertatie luidt: *Spanningsvol verbinden in een ziekenhuis - Menslievende zorg stimuleren door normatieve professionalisering*

Het onderzoek vestigt de aandacht op een vorm van organisatieontwikkeling waarbij organisatiebrede moreel geladen vragen, zoals het gebrek aan verbinding tussen verpleegkundigen en managers, in bewerking worden genomen via dialogische leerprocessen. Geestelijk verzorgers kunnen een belangrijke bijdrage leveren aan het bevorderen van menslievende zorg organisatiebreed. Lees meer op de [website](#).

Prijs voor Gustaaf Bos

Voor zijn proefschrift *Antwoorden op andersheid. Over ontmoetingen tussen mensen met en zonder verstandelijke beperking in omgekeerde-integratiesettingen* heeft onderzoeker Gustaaf Bos een gedeelde tweede prijs gekregen als deel van de Ds Visscherprijs. Deze prijs wordt tweejaarlijks uitgereikt voor de drie beste proefschriften van onderzoek op het terrein van mensen met een verstandelijke beperking. Gustaaf heeft hierover ook gepubliceerd in TGV en in NTZ, Nederlands Tijdschrift voor de Zorg aan mensen met verstandelijke beperkingen.

Artikelen Medisch Contact

Verschillende collega's hebben de laatste tijd in het door artsen veelgelezen blad Medisch Contact gepubliceerd:

- Charlotte Molenaar was mede-auteur van het artikel met de duidelijke titel [Geestelijk verzorger hoort in het basispakket. Levensinzorg vanuit de eerste lijn heeft erkenning nodig.](#)
- Marjolein Rikmenspoel houdt een [pleidooi](#) voor een grotere rol van de huisarts bij een verpleeghuisopname, met het oog op wensen rondom het levenseinde.
- Ten slotte een bijdrage van Marjolein Rikmenspoel als schrijfcoach aan het artikel [Hoezo het staat niet in het protocol?](#)

Nieuwe TGV uit

Regelmatig hoor je van studenten tijdens hun stage de bijna wanhopige vraag wat hun levensbeschouwelijke identiteit en hun theologische bagage betekenen in het contact met cliënten en in het geheel van hun werk. 'Heb ik een boodschap voor cliënten of medewerkers?' 'Mag ik mijn overtuiging en achtergrond een rol laten spelen?' 'Mensen zitten niet op mij te wachten, of hebben geen vraag op religieus vlak: wat moet ik dan?'

Je moet leren om theorie en praktijk op elkaar af te stemmen, waarbij de praktijk altijd diffuser en complexer is dan verwacht. Daarnaast gaat het om de vraag wat de betekenis is van theologie of humanistisch voor de praktijk van geestelijke verzorging. Is die betekenis er, en zo ja, hoe ziet die er dan uit?

Het is een vraag die veel – ook ervaren – geestelijk verzorgers moeilijk te beantwoorden vinden. Het [nieuwste nummer](#) van TGV benadert die vraag vanuit verschillende perspectieven.

Nieuws van de werkvelden en sectoren

Werkveld Ziekenhuizen

Werkconferentie

De werkveldraad kijkt terug op een goed bezochte en zinvolle werkconferentie afgelopen 13 februari, voor geestelijk verzorgers die betrokken zijn bij consultatieteams palliatieve zorg in ziekenhuizen. Informatie van deze middag wordt rondgestuurd aan de leden.

Bravis ziekenhuis opent digitaal rustpunt

Het Bravis ziekenhuis opende op initiatief van de dienst geestelijke verzorging een digitale rustplek, het [Bravis Rustpunt](#). Patiënten en bezoekers kunnen op die plek via de website van het ziekenhuis even tot rust komen, maar ook uiting geven aan emoties als hoop en blijdschap, verdriet en zorgen.

In beide hoofdlocaties van het Bravis ziekenhuis is sinds jaar en dag een stilleruimte ingericht. Vanuit de wens om een rustige plek te bieden die altijd toegankelijk is, ontstond het idee om op de website van het ziekenhuis een digitale ruimte in te richten.

Bezoekers kunnen online een virtuele kaars plaatsen en een wens delen. Je vindt in deze ruimte teksten, meditaties, muziek en afbeeldingen van inspirerende kunstwerken.

Beatrijs Hofland

Werkveld Verpleeg- en verzorgingshuizen

Een nieuwe ploeg

Zoals jullie vast niet is ontgaan, zochten wij nieuwe leden voor de werkveldraad. Gelukkig hebben al drie (!!!) nieuwe leden na een fijne kennismaking hun medewerking toegezegd: Brita Stern, Thecla van Aart en Ronald Balk.

Hanneke Keur heeft zich bereid verklaard om technisch voorzitter ad interim te worden. Super, heel hartelijk bedankt.

Helaas is een volgend werkveldraadlid gestopt met de werkveldraad. En ook ondergetekende zal eind volgend jaar haar termijnen erop hebben zitten.

Wij hopen dat de mensen die nog kennis komen maken, zullen blijven. Toch hebben wij jullie nodig om de huidige ploeg te komen versterken. Wie zou er ons nog komen willen versterken?

Als nieuwe ploeg kijken wij ernaar uit om iets voor jullie uit het werkveld te kunnen betekenen.

Graag tot ziens. Met hartelijke groet, namens Thecla van Aart, Ronald Balk, Hanneke Keur (voorzitter ad interim), Brita Stern, Marjanne Lam (hospices):

Eva Kersbergen (secretaris)

Hospices

Project HOPEVOL

Per 1 oktober 2017 is het door ZonMw gesubsidieerde project HOPEVOL van start gegaan. HOPEVOL staat voor *HOspicezorg die Passend is en de Eigen wens van mensen in de palliatieve terminale fase VOLgt*. Initiatiefnemer en projectleider van HOPEVOL is het consortium palliatieve zorg in Midden Nederland Septet. In Septet werken zeven netwerken palliatieve zorg samen, aangevuld met het Expertisecentrum Palliatieve Zorg (UMC Utrecht) en het Integraal Kankercentrum Nederland (IKNL).

De titel van het project zegt het al: we gaan onderzoeken hoe de (kwaliteit van de) hospicezorg eruit zou moeten zien volgens de zorgvragers, de mensen die gebruik maken van hospicezorg en hun naasten. Het resultaat van HOPEVOL in 2020 is een advies en implementatieplan voor de inrichting van hospicezorg in de toekomst.

Voor dit project is men op zoek naar zorgverleners uit verschillende disciplines, ook geestelijk verzorgers. Wij zijn nodig! [Meld je aan](#).

Werkveld Revalidatie

Masterclass ‘Palliatieve Revalidatie en veranderende diagnosegroepen’

Op 8 maart vond bij Reade in Amsterdam de masterclass *Palliatieve Revalidatie en veranderende diagnosegroepen* plaats voor de leden van het Werkveld Revalidatie. Welke verschuivingen en ontwikkelingen vinden er plaats en welke aandachtspunten brengen ze mee voor de geestelijk verzorger? De theoretische inleidingen werden verzorgd door Diet van Dorsser (De Hoogstraat Revalidatie) en Evert Kronemeijer (Revalidatie Friesland).

ALS

Vanuit haar jarenlange ervaring met de diagnosegroep ALS vertelde Diet van Dorsser over het constante spanningsveld dat deze aandoening met zich meebrengt: telkens én vooruit moeten denken én er tegelijkertijd voor waken dat er vooraf niet te veel wordt vastgelegd. De gemiddelde levensverwachting na het begin van de klachten is drie jaar, maar door de complexiteit kan per specifieke situatie maar weinig gezegd worden over het exacte verloop.

Relevante punten voor geestelijke begeleiding

Voor de geestelijk verzorger zijn een aantal dimensies van ALS in het bijzonder relevant, waaronder:

- De diagnose volgt vaak op een *langere zoektocht*.
- De *snelheid van het lichamelijke proces* zorgt voortdurend voor confrontatie met nieuwe verliezen, nieuwe aanpassingen (en het gedoe rondom het regelen van de nodige voorzieningen).
- Het proces is '*dubbel*': zowel de lichamelijke achteruitgang als besef van het naderende overlijden.
- Het *levenseinde*. Er kunnen vragen spelen rondom euthanasie en het komt regelmatig voor dat mensen kort na de diagnose een euthanasieverzoek opstellen. Mensen kunnen bezig gaan met het maken van herinneringen. Ook is er soms angst voor de specifieke manier van overlijden aan ALS: waar veel mensen denken dat ze stikken door het verslappen van de longspieren, overlijdt het merendeel van de mensen vreedzaam aan koolzuurstapeling in het bloed.
- Bij *keuzemomenten en dilemma's* kan de geestelijk verzorger ook een rol spelen. Een voorbeeld: op welk moment wil iemand al dan niet een maagsonde laten plaatsen?

Hiernaast mag ook niet vergeten worden dat communicatie steeds moeilijker wordt en steeds meer energie gaat kosten. Binnen het team, dat in de revalidatie doorgaans gericht is op vooruitgang, is het van belang om ook aandacht te hebben voor het geestelijk welzijn van de individuele teamleden. Wat doet het bijvoorbeeld met een behandelaar om steeds te moeten constateren en vertellen dat er weer achteruitgang heeft plaatsgevonden?

Onderzoek Zingeving en ALS / palliatieve zorg

Evert Kronemeijer wist ons op de hoogte te stellen van een aantal nieuwe ontwikkelingen. Het ALS Centrum, dat vanuit een eerder eigen onderzoek het belang onderschrijft van aandacht voor zingeving in de zorg voor mensen met ALS en hun directe naasten, heeft onderzoeker Anita Beelen opdracht gegeven dit verder te onderzoeken. Het wachten is nu op het toekennen van de nodige subsidie. Daarnaast, breder dan de diagnosegroep ALS, begint er in het noorden van het land een project vorm te krijgen dat het voor de geestelijk verzorger mogelijk maakt om eerstelijns (palliatieve) zorg te verlenen. Het is van uiterst belang om goede spirituele zorg te waarborgen in palliatieve (thuis)zorgteams.

We zijn veel wijzer geworden en hebben uitgebreid uitgewisseld over geestelijke verzorging bij ALS in het bijzonder en palliatieve diagnosegroepen in het algemeen.

Werkveld Psychiatrie

Tijdschrijven: hoe staat het daarmee?

De NZa heeft zorginstellingen verzocht om vanaf 1 januari 2018 de tijd die ondersteunende

beroepen, onder andere geestelijke verzorging, patiëntgebonden tijd te registreren. De Werkveldraad houdt daartoe een ledenraadpleging. Wij zijn benieuwd naar jullie ervaringen met tijdschrijven:

- Heeft jouw instelling positief op het verzoek van de NZa gereageerd?
- Zo ja, heeft de instelling al een registratiesysteem ingericht en wat zijn jullie ervaringen daarmee?
- Als jullie instelling tijdschrijven niet mogelijk maakt, met welke argumenten wordt dat omkleed?
- Heeft de instelling misschien meer tijd nodig?

De Werkveldraad wil graag informatie om zich te beraden op terugkoppeling van onze ervaringen naar de NZa. Daarnaast kunnen we van elkaars ervaringen leren.

Onderzoeken wat je doet: je kan meedoen!

Er zijn twee grote onderzoeken gaande naar geestelijke verzorging in ziekenhuizen (algemene en GGZ) waar geestelijk verzorgers bij aan kunnen sluiten.

- **ERICH**
Op 29 januari jl. was de presentatie van het Europees Onderzoek PROM Geestelijke Verzorging dat geïnitieerd is door het European Research Institute for Chaplains in HealthCare ([ERICH](#)). Deze bijeenkomst heeft veel enthousiasme gewekt. Op 2 mei 2018, van 13.00 tot 17.00 uur in het OLVG in Amsterdam, vindt een tweede bijeenkomst plaats in aanwezigheid van prof. dr Anne Vandenhoeck en drs. Eva Buelens, respectievelijk directeur en administratief coördinator van ERICH. Dit is een werkconferentie met als doel het beantwoorden van concrete vragen over het onderzoek en wat participatie concreet inhoudt. Tevens wordt tijdens deze werkconferentie het study-design voor Nederland ontworpen voor de verschillende werkvelden.
- **SPIRIT**
Dit onderzoek wordt uitgevoerd door Niecky van Amerongen. Wim Smeets, geestelijk verzorger in het Radboudumc is opdrachtgever. Dit onderzoek gaat over de toepassing van de SPIRIT-vragenlijst om de zingevingsdimensie in kaart te brengen.

Als je belangstelling hebt voor een van de onderzoeken kun je contact opnemen met [Simon Evers](#) (OLVG Amsterdam) en [Wim Smeets](#) (Radboudumc).

Werkveld Verstandelijk Gehandicaptenzorg

Samenstelling raad

Al geruime tijd is er geen bericht meer verschenen in de nieuwsbrief vanuit dit werkveld. De werkveldraad was teruggebracht tot Arie Bouwman en Kees Stroop, die de lopende zaken zijn blijven behartigen. Gelukkig is er inmiddels een voorzichtig begin om een nieuwe werkveldraad te vormen. We hebben gemerkt dat in het werkveld veel waarde wordt gehecht aan het werk van een werkveldraad. En er is een groepje mensen begonnen om een basis te leggen voor een nieuwe raad, die het stokje kan overnemen van Arie en Kees. Zodra die basis er ligt zullen we de namen van de werkveldraadleden en de eerste plannen bekend maken op de website. We zullen in de plannen zeker afstemmen op wat in de vier regio's leeft op dit moment. Ik ben ervan overtuigd dat ook in onze sector energie is om met elkaar te gaan staan voor aandacht voor de waarde van het leven van mensen met een verstandelijke beperking en hun rol in de samenleving, voor zingeving, verbinding, spiritualiteit en goede palliatieve zorg.

Case Studies Project

Het is het vermelden waard, dat op een aantal plekken wordt geparticipeerd in het *Case Studies Project* van Martin Walton en Sjaak Körver.

Ethiekkoffer

De ethiekcommissie is bezig om een ethiekkoffer samen te stellen voor onze sector.

Lidmaatschap Hbo-Bachelors?

Tenslotte wil ik eenieder in ons werkveld erop wijzen dat het tegenwoordig mogelijk is om lid te worden van de VGVZ als je een hbo-bacheloropleiding hebt. Je wordt dan, als je werkt als geestelijk verzorger én een zending of RING-machtiging hebt, aspirant-lid. Dit is voor maximaal 5 jaar. Je hebt daarmee 5 jaar de tijd om je bekwaamheid op masterniveau te brengen. Liefst door het halen van een (hbo of wo) master. Als dat niet kan, dan door je in te schrijven bij het register SKGV en nascholing te volgen. Als je na 5 jaar voldoet aan de eis voor herregistratie, dus voldoende nascholing op diverse terreinen hebt behaald, kun je regulier lid worden van de VGVZ. Als aspirant-lid mag je overal aan meedoen, en krijg je alle informatie. Je hebt alleen geen stemrecht op de ALV: dat is alleen voor reguliere leden.

Wie actief wil meedenken in of met de nieuw te vormen werkveldraad, wie mee wil denken over de organisatie van een symposium in 2019, wie ideeën heeft over de inhoud van dat symposium, wie verdere suggesties heeft of mededelingen met betrekking tot ons werkveld, kan mij mailen: e.cazemier@amsta.nl

Elske Cazemier

Werkveld Eerste lijn

Samenstelling raad

[Charlotte Molenaar](#) (voorzitter)

[Liesbeth ter Elst](#) (secretaris)

Maurice van der Put

Martin Ruiter

Nieuw aanbod: ondernemen voor geestelijk verzorgers

De werkveldraad is in de afrondende fase van overleg met een externe partij voor een workshop van een halve dag over ondernemen als geestelijk verzorger in de eerstelijnszorg. We zijn voornemens deze workshop jaarlijks in het najaar te organiseren voor in de extramurale zorg startende geestelijk verzorgers. Het biedt een basis voor wat ondernemerschap binnen de gezondheidszorg van je vraagt met een specifieke vertaalslag naar ons werk als geestelijk verzorger.

Website www.geestelijkeverzorging.com over naar Eerste Lijn VGVZ

Het Werkverband Vrijgevestigd Geestelijk VerZorgers (WVGZ) is begin dit jaar opgeheven en heeft in overleg met de werkveldraad haar domeinnaam en een klein resterend budget overgeheveld aan ons werkveld. Voorlopig zal de domeinnaam doorverwijzen naar de pagina van de Eerste Lijn op de VGVZ-website. We zijn aan het onderzoeken wat er verder mogelijk en wenselijk is. Wij zijn de collega's van WVGZ ontzettend dankbaar voor beide giften en zullen er dankbaar gebruik van maken.

Film Markt van Zingeving

Enige tijd geleden hebben collega's Charlotte Molenaar en Roel Hekking (samen met Ton Meijknecht van Zinderend) een oproep gedaan om bij te dragen aan het maken van een film over het belang van aandacht voor zingeving vanuit het perspectief van sleutelfiguren zoals managers, zorgverleners en politici. Deze *crowdfunding* is dankzij de bijdrage van vele collega's en hun netwerk een succes geworden! Naast de *crowdfunding* moest eenzelfde bedrag van € 10.000 opgehaald worden. De VGVZ heeft hieraan een bijdrage geleverd, maar ook twee organisaties van onze collega's: Cello en Parnassia Groep. Inmiddels is het benodigde budget voor de film binnen en zijn we druk bezig met het filmscript. Deze zomer gaan we filmen. We zijn iedereen ontzettend dankbaar voor alle hulp en inzet!

Europees onderzoek naar het effect van geestelijke verzorging

Maandagmiddag 29 januari presenteerde de VGVZ samen met onderzoeksinstituut [ERICH](#)

(European Research Institute for Chaplaincy in Healthcare) het Europees onderzoek *PROM Geestelijke Verzorging*. Interessant voor geestelijk verzorgers in de eerste lijn, omdat juist in dit werkveld de vraag naar het effect van geestelijke verzorging steeds vaker wordt gesteld en gekoppeld aan mogelijke financiering. Voor geestelijk verzorgers in de eerste lijn biedt dit onderzoek een mogelijkheid om aan te sluiten bij onderzoek dat zichtbaar maakt wat de meerwaarde is van wat we doen.

Het lijkt ons verstandig om als werkveld eerste lijn in te stappen in het onderzoek. Wil je meedoen aan het onderzoek of heb je belangstelling en wil je meer weten, laat dit dan weten via [Charlotte Molenaar](#).

Protestantse sector

De protestantse sectorraad houdt zich dit kalenderjaar vooral bezig met het mede voorbereiden van conferenties.

‘Ohnmacht’ op 29 & 30 november 2018 in Nordrhein-Westfalen

Samen met Jos van Leur en een aantal anderen bereidt Moritz Pfähler deze Duits-Nederlandse conferentie voor. De deelnemers aan deze conferentie ervaren de ontmoeting met Duitse collega's als zeer inspirerend. Voor meer informatie kun je terecht bij [Moritz Pfähler](#).

Conferentie ‘Herijking ambt’ op maandag 15 oktober 2018

Vanuit de protestantse sectorraad zijn Moritz Pfähler en Simone Visser betrokken bij de voorbereiding van een conferentie over het ambt van de geestelijk verzorger. We doen dit in samenwerking met de werkgroep Pastoraat en Gezondheid van de PKN. Sinds januari 2018 is Richart Huijzer voorzitter van deze werkgroep. Directe aanleiding voor ons gezamenlijk optrekken is het promotieonderzoek ‘*Over de binnenkant van het ambt*’ van Richart Huijzer vorig jaar. We hopen met deze conferentie dag de interessante resultaten van het onderzoek voor het voetlicht te brengen in de praktijk van ons werk.

Protestantse sectorraad zoekt versterking!

Vanwege het afscheid van twee leden van de sectorraad afgelopen december zijn we op zoek naar versterking. De protestantse sectorraad is aanspreekpunt voor de protestantse collega's binnen de VGVZ. Daarnaast zetten we ons in voor onderhoud en versterken van de contacten met protestantse collega's van defensie en de PthU. We vergaderen vier keer per jaar, en dit jaar is dat het in het Bartholomeus Gasthuis in Utrecht, op loopafstand van het CS.

Naast Ineke Uijtdewilligen voorzitter, bestaat de sectorraad uit: Moritz Pfähler contactpersoon

Duitse zustervereniging / penningmeester; Pieter Nauta, notulist en Simone Visser, secretaris. Welkom om eens een vergadering bij te wonen! Voor meer informatie: [Ineke Uijtdewilligen](#) en [Simone Visser](#).

SING

Tijdens de vergadering van de SING-raad in november hebben Carla van der Heijden en Andreas van der Velde hun taken neergelegd. Drie nieuwe leden hebben hun plaats ingenomen.

De SING-raad heeft nu de volgende samenstelling:

Nynke Kroodsmā (voorzitter), Ada Byrnes (secretaris), Freda Dröes, Thomas van Heerde, Mirjam Maas, Janie van Middelkoop en Nieske Willems (vert. RING-GV).

In april heeft de SING-raad weer een vergadering. Mocht u als lid van de SING punten hebben waarvan u zou willen dat ze worden besproken, mail deze dan naar de [secretaris](#). Wij horen graag van u.

Ada Byrnes

Gegevens bestuur en raden VGVZ

Namen en contactgegevens vindt u [hier](#).

Wijzigingen

Graag houden wij ons ledenbestand zo up-to-date mogelijk. Geef daarom wijzigingen in uw e-mailadres of in uw andere gegevens (werk of privé) door aan het [secretariaat](#).

Agenda

Activiteiten van de werkvelden en sectoren worden ook vermeld op de website van de VGVZ. Voor het aanmelden van activiteiten kunt u een mail sturen naar het [secretariaat](#).

Volgende Nieuwsbrief

De volgende nieuwsbrief verschijnt begin november. Kopij kunt u **voor 1 november 2018** aanleveren bij het [secretariaat](#) van de VGVZ.

Tussendoor verschijnen steeds Nieuwsflitsen met korte, actuele berichten.